NAM THỨ MƯỜI BẢY — SỐ 1HS 2148

MỖI SỐ 5 XU

NGÀY THỨ BẢY 17 MAI 1924

Trung Bắc Tân Văn

中北新聞

MỖI NGÀY RA MỘT SỐ

ANNONCES

Décomptés à raison de 2 francs le centimètre de hauteur, sur 0=065 de large.

Une seule insertion. . . . 0$20 la ligne

Par contrat annuel

Par continuation et plusieurs insertion. . . . . 0$15 la ligne

Réclame dans la 1re page. . . . 2$ la ligne

Annonces judiciaires et légales. 1$50 la ligne

On traite à forfait pour les contrats importants.

DEPOSIT LEGAL

Tonkin

N°2045

Prix de vente

	1 an	6 mois	3 mois	1 mois	1 an	6 mois	3 mois	1 mois
Một năm. Cả tàng v	6$00	3$00	1$50	0$60	6$00	3$00	1$50	0$60
Các công-sở	»	3.00	1.50	0.60	9.00	»	»	»
Sáu tháng.	5.00	3.00	1.50	0.60	5.00	3.00	1.50	0.60
Ba tháng.	1.50	1.50	1.50	0.60	1.50	1.50	1.50	0.60
Một tháng.	0.50	0.50	0.50	0.50	0.50	0.50	0.50	0.50

* Les abonnements partent du 1er et du 16 de chaque mois

Toutes les lettres doivent être adressées au directeur
61-63, Rue de Coton, Hanoi

Propriétaire : T. B. SONG-PHUONG
Directeur : NGUYỄN-VĂN-VINH
Rédacteur en chef : PHẠM-HỮU-LỢI
Administrateur gérant : NGUYỄN-VĂN-LUẬN

Adresse télégraphique : TRUNG-BẮC-TÂN-VĂN HANOI
TÉLÉPHONE N° 180

Cách xưng-hô ở trong xã-hội ta bây giờ

Người ta thường có cái tính tự-tôn, khi giao-tiếp với người khác, hay là khi ở nơi tụ-hội đông người, thường muốn người khác tôn mình lên để cho thêm giá-trị của mình, vì thế mà cái tục xưng hô mới một ngày một lạm.

Xưa kia tục ta còn chất phác, cách xưng hô vẫn giữ được xứng đáng là cái danh vẫn dùng với cái thực, không vượt quá cái địa-vị của mình. Tôi có được nghe các ông già bà cả nói chuyện lại, cách xưng ngày trước đại khái như thế này: quan phủ quan huyện tuy là một vị quan cai-trị mà chức còn nhỏ, ngôi còn thấp, nha thuộc tổng-lý và dân-sự đối với các vị quan ấy, thì gọi là lệnh-ông (bà phủ bà huyện thì gọi là lệnh bà); tiếng quan lớn thì chỉ dùng để gọi các vị đường-quan trở lên, tiếng cụ lớn thì dùng để gọi các vị quan ngồi đã cao, quyền đã to mà tuổi nhiều, nghĩa là *tước với xỉ* đều tôn qui hơn người, thì mới xứng đáng được hai tiếng ấy; người nào tuổi đã già mà lại có con hiển đạt thì mới gọi là cụ cố để phân biệt với người nhiều tuổi khác và với các vị quan to đã nhiều tuổi; còn các thuộc-viên ở tỉnh như các thông-phán, kinh lịch, bát phẩm và cửu phẩm, ở phủ huyện như đề-lại và thông-lại vân vân, thì đều gọi chung bằng một tiếng thầy; về hàng khoa mục, thì tiếng thầy cũng là thông dụng: thầy nghè, thầy bảng, thầy cử, thầy tú vân vân. Ngoài những bậc người có phẩm chức và có khoa mục, thì lại tùy tuổi nhiều ít mà định cách xưng hô: những người tuy đã thành vợ thành chồng mà con cái còn nhỏ, thì chỉ gọi là cậu mợ hoặc là chú thím, bác cô; đến khi đã đứng tuổi, nghĩa là đến tuổi đã có dâu có rể hay là có cháu, thì mới gọi là ông là bà. Tục xưng hô ở trong xã-hội ta xưa kia đại khái như thế, thật đã cẩn lạng kỹ càng mà danh hiệu cũng chánh đáng.

Vào khoảng vài mươi năm nay, tục thượng ngày thêm phù-hoa, mà cái tục xưng hô cũng vì đó mà thay đổi đi nhiều: không kể quyền lớn nhỏ, ngôi cao thấp, hễ có giữ một chức việc gì của nhà nước, thì đều gọi chung một tiếng quan lớn, vì thế lại phải dùng tiếng cụ lớn để gọi các vị đường-quan và các người dự có quan hàm mà tuổi đã cao: còn đến tiếng cụ, tiếng ông và tiếng bà, thì không cần theo địa-vị sang hèn, tuổi nhiều ít, đều dùng những tiếng ấy để tặng bốc nhau lên cả. Tục xưng hô ở trong xã-hội ta bây giờ đại khái như thế, vì với tục xưng hô khi trước, không những là phù lạm không xứng đáng mà lại hỗn tạp không phân biệt; đó cũng thật là một việc rất buồn cười, mà nghe rất chướng tai, ta tưởng cũng nên bảo nhau sửa đổi lại.

Danh với thực phải xứng nhau, có cái địa-vị ấy thì tự nhiên được hưởng cái danh-hiệu ấy, cái danh hiệu ấy có xứng với cái địa-vị ấy thì mới quí; nếu cứ tăng bốc nhau lên, chỉ tìm những tiếng cho đẹp cho sang mà gọi, quan chưa to mà đã gọi là lớn, tuổi chưa già mà đã gọi là cụ, người nghe dù có cái tính vọng tự tôn đại mà không biết là trái tai, thì người gọi tưởng cũng nên biết thế là cận ư siểm-nịnh mà lấy làm ngượng miệng.

Cũng vì cái sự xưng hô, mà gần đây khởi ra cái vấn-đề dịch hai chữ *agent technique* mãi chưa giải-quyết được. Người thì bàn dùng tiếng này, người kia bàn dùng tiếng kia; tiếng này dịch dùng nghĩa thì tiếng gọi lại không thanh, tiếng kia nghe lịch-sự thì chiếu nghĩa lại không đúng: đã mấy tuần nay cái vấn-đề ấy đã thành một mối tranh-luận rất kịch-liệt. Nước ta xưa kia học chữ nho, mà quan-chế cũng theo Tàu, cho nên quan danh đều dùng chữ nho cả. Người mình thì cái lòng trọng quan đã sẵn, mà những danh-sắc nghe lâu quen tai, tiếng gì cũng cho là hay là qui, chớ xét ra cho kỹ, thì quan danh ta cũng có nhiều tiếng không được nhã (như là chữ hành-tẩu, chữ cung-phụng vân vân). Từ ngày nước Pháp sang kinh-lý coi Đông-dương, sở nọ tòa kia, chức việc rất là nhiều, mà phần nhiều là cách thức mới, ở nước ta xưa kia chưa từng có; bây giờ dịch ra chữ nho, thì phần nhiều là chữ mới đặt, mới đặt thì tất là lạ mà khó nghe. Cứ theo thiển kiến của tôi, thì quan-danh phải cho đúng với chức việc, cho nên dịch phải cốt cho đúng nghĩa, có đúng nghĩa thì dọc cái tiếng ấy mới biết là làm chức việc ấy. Còn như cái tiếng gọi sang trọng hay là không sang trọng, thì cốt tại cái chức việc ấy sang trọng hay là không sang trọng: chứ cái tiếng gọi có nhất định tiếng gì là lịch-sự hay là không lịch-sự đâu. Nếu gọi lâu quen tai, mà cái chức mình làm sang-trọng thì tiếng gì cũng thành ra sang-trọng cả, hay cứ cốt tìm lấy tiếng nghe cho đẹp tai, gọi cho sướng miệng, mà không cần dùng với chức việc của mình, thì chẳng hóa ra đầu Ngô mình Sở, râu ông nọ cắm cằm bà kia, đã mất cái chính-nghĩa chữ Tây, mà người ta đọc cái danh hiệu của mình, không hiểu rõ là mình làm chức việc gì, lại thành ra một cái lối xưng hô vô vị. Tục xưng hô ở trong xã-hội ta bây giờ, tưởng cũng đã đến lúc nên sửa đổi vậy; bà con ta nghĩ sao?

H. T. B.

Âu-châu điện-tín

VÔ-TUYẾN-ĐIỆN

Bordeaux, ngày 16 Mai 1924

Việc nước Anh

M. Macneil, nguyên phó thượng-thư bộ Ngoại-giao đã đến-thuyết có chế chánh đảng lao-động không có cái chánh-sách ngoại-giao, khác các tòa nội-các trước, chỉ một niềm theo cái phương-châm của chánh đảng bảo thủ.

Việc nước Đức

Trong khi ông nghị-viên Frolich công-bố tại nghị-viện xứ Thuring rằng chánh-phủ Cộng-hòa không đủ cách mà giữ gìn các hội làm những việc hành thích các nhà chánh-trị

Nước Bỉ với nước Đức

Quan Thoanis đã tiếp quan đại-sứ mới của nước Đức ở Bruxelles, quan đại-sứ có nói có lẽ đi lưu ở Berlin có ý khuyến-khích sự bền tỏ trình của các nhà giám-định.

Nước Ý với các nước

M. Mussolini đã tiếp M. Benès, đại sứ nước Tchéco-Slovaquie.

Ngày cuối nhà, ông sẽ tiếp quan đại-sứ nước Bỉ. Các báo có nói: M. Benès định bàn với quan ngoại-giao bộ thượng thư nước Youguslavie, về việc hợp cuộc giao hiếu của nước Pháp và nước Tchéco-Slovaquie, và cuộc giao-hiếu của nước Ý và nước Tchéco-Slovaquie lâm một.

M. Kykoff, thống-lĩnh nước Nga, có hội nghị với M. Mussolini.

MỘT CUỘC TRIỂN LÃM TRÊN MẶT BỂ

Người Hà-lan mới dựng một hội dùng một cái tàu Hà-lan, đem các chế-tạo-phẩm của Đức, để quảng cáo tại các cửa bể khắp thế-giới.

Người Đức cũng lại lập một hội mục-đích cũng như thế, đặt tên là hội Deutsche Schwimmede Wa en Messe A. G. Năm nay hội sẽ cho một chiếc tàu 5.000 tấn đi vòng thế-giới trong 1 tháng.

Mỗi khi tàu triển-lãm sắp tới một cửa bể, sẽ có tàn bay báo trước cho nhân-dân biết.

Trên tàu lại có một phòng chớp bóng, cái mục-đích cũng là để quảng-cáo cho hàng-hóa vậy.

HỮU CHÍ CẢNH THÀNH

(Chuyện hai người định hôn với nhau một cách hiếm có)

Bốn mươi hai năm trước đây, một người nhà quê ở làng Asrau nước Thụy-sĩ, có đính ước kết hôn với một cô con gái trẻ tuổi ở miền ấy. Nhưng chàng Grundner, — tức là tên người nhà quê ấy — có nguyện với tình-phụ thì hễ ngày giờ đôi ta sẽ làm lễ thành hôn với nhau.

Tức thì chàng trẻ tuổi từ biệt nơi quê cha đất tổ, quyết chí sang California mà làm giàu. Từ ấy đến nay, đã được bốn mươi hai năm, chàng ta lên hồng xuống chìm đã nhiều phen, nhưng trong lòng lúc nào cũng nhớ đến vị-hôn-thê vẫn cứa đông then cài ở nhà để đợi mình. Trong cái thời-gian xa lắc ấy, hai bên gởi cho nhau cả thảy 42 tấm ảnh (mỗi năm một tấm) và 2.600 bức tình-thư.

Cho hay hữu chí cảnh thành, có công mài sắt có ngày nên kim thật: Mới đây chàng Grundner tính vốn liếng quả đã có hàng triệu, chàng bèn thu xếp công việc trở về nơi cố hương, làm lễ kết duyên với tình-nhân rất bình định mà từ đấy cùng nhau bách niên giai lão.

VĂN UYỂN

Bài thơ cùng anh em bạn chơi cửa Thuận

Hoa hồ cùng bạn xuống Thai-dương,
Kẻ rượu người thơ họp một phường.
Sóng Hán lưỡi liềm trăng lọm ngược,
Bến đường khâu rụa phá dăng ngang.
Cá tia sóng vẫy giòng phơi lụa,
Chuồn liệng cánh bong rỗ (1) sắp [hàng.
Tấm mát sông Nghi êu cũng vậy,
Qua về rành rác khúc Thương-lang.

Mộng-Sĩ.

Tự-thán

Mua vui được mấy trống canh mà,
Ta nghĩ mà ta luống thẹn ta;
Chữ-nghĩa Tây Tàu, nhiều đầm mực,
Văn-chương Âu-Á bút đua hoa,
Giảm ăn lối bão vài câu chuyện,
Một mối lòng tơ mấy khúc ca,
Thế cũng văn chương thơ với phú.
Ai lên cung Nguyệt nhắn Hằng-nga.

Mộng-bịch, Bởi-đức-Tuân

Nhớ bạn

Cùng nhau xa cách bấy lâu nay,
Tin tức tri-âm thế đã chầy,
Việc bác bác hay tôi chẳng biết,
Việc tôi tôi biết bác không hay.
Khúc đờn nhớ bạn sầu thêm oán,
Chén rượu khuây lòng tỉnh lại say.
Tri-kỷ ấy ai ai có biết?
Biết chăng xin giả giả lời ngay.

Nguyệt-viên, Ng-văn-Thăng.

1. Rổi nghĩa là những bọn trẻ có bằng chuyến hoặc nó gọi là bọn rổi

NHÀN ĐÀM

Tôi cũng văn-uyển!

Xưa nay tôi vẫn yên trí rằng: Văn-uyển là khó lắm, tất phải tay lão-luyện lắm mới làm được. Nay xem ra thì cũng cuống cho gì! Nào, ngại nào thích văn-uyển? Bi-nhân xin niên một bài hay đáo để. Nhưng xin nói trước: Cỗ-nhân nghe một bài văn, đọc một câu văn, phải thấp hương, phải uống rượu. Bộ này nặng nực, rượu thì xin chước, nhưng hương thì các ngài phải thắp, thắp cho nhiều! Lại nên xuống qua hiệu Tây mua lấy lọ nước hoa chính-hiệu. Mà có bà-tiện không dùng nước-hoa thì mua mấy viên long-não hoặc lọ nước cô-rê-đin cũng được.

Các ngài đã chỉnh bị cả rồi chứ? Nào ngại mà nước hoa ra, thắp hương lên, cầm-sẩu viên long-não lên gần mũi kia, để bi nhân xin bình:

Con cóc thơ

Cóc ở trong nhà cóc nhảy ra,
Cóc nhảy ra rồi cóc ngồi đấy,
Cóc ngồi đấy rồi cóc chẳng đi đâu sốt,
Cóc chẳng đi đâu sốt rồi cóc lại vào nhà.

— Hử, tiên-sinh đọc thơ cũ.

Là thơ cũ à? Vậy ra văn của bi-nhân lại trùng-kiến văn cổ-nhân à? Thế biết anh-hùng sở kiến lược đồng thực! Còn bài nữa xin bình nốt hầu các ngài. Trước hết hãy xin đọc văn tiêu-dẫn:

Chương mùa thu năm Nhâm-tuất, tháng bảy. Hẫn không cũ nữa chứ? Năm nay Giáp-tí, Nhâm-tuất là năm kia kỷ mà — tức là chưng năm thứ bảy muôn muôn năm Khải-định ta, mà là chưng năm 1922 sau Thiên chúa giáng sinh lịch tây vậy. Cán-Mai-tử ở làng Quần-manh có đón ta đến dạy học ở nhà. Khi đi ta có mang theo một bộ tự-điển Khang-hy để phòng khi dạy pho tam-tự có chỗ cần kê-cứu; một bộ tứ-hàn để phòng khi có xem giúp cư-đinh cái văn-tự, hoặc viết hộ chủ-nhân cái thơ. Lập lòe lửa lựu, cảnh chục thiều-quang, cảnh thực nên thơ lắm. Ta hả chẳng sung sướng trong lòng lắm vậy thay! Còn nhớ hôm ấy là độ qua một quãng rừng thông, cỏ cây xơ xác, gió bắc áo áo, bui có giống thông vẫn là xanh tốt (chữ duy nghĩa cổ ta hay học là bui). Ngẫu cảm, ta có ngâm câu « Đông-lâm tú cổ tòng » thực rõ đúng cảnh lắm vậy!

Đến hôm khai trường học, các học-sinh có chung nhau hai bao chè làm lễ nhập môn, ta lại nhớ khi ta bước chân ra đi, bà đồ nhà ta có dặn ta nên cố giành giụm để kiếm cái vốn cửi. Vậy ta bảo học-trò ta bán mấy bao chè đó, được một số tiền là ngũ mạo, ta liền ra chợ mua một con gà sống, con gà của ta đẹp mào đỏ như hoa mào-gà, lông đuôi dài như tóc một người mỹ-nhân vậy. Ta đặt mỹ-hữu cho hẳn là tiện. Tiện của ta thực đủ nết hay, bui phải nết theo mái là ta không thích. Láng diềng cư-đinh ta có ông xã khéo thiết, ta bèn mời sang thiên giúp tiền của ta.

Chẳng hay đạo-pháp của ông xã thế nào, tiên chết, ta tiếc quá, ta đành phải gọi người bán cho họ ăn dụng, họ giả ta được ba tiền. Ngẫu hứng ta có ngâm một bài thơ tứ tuyệt, còn nhớ chư quân-tử chỉ chính. Thơ rằng:

Hôm qua rức lác đã huyện thiên,
Thiên cật kỳ gian chết mất tiên!
Ông xã bất tri xao đảm mỏ?
Song le tiên chết được ba tiền.

— Thơ của tiên-sinh thì chúng tôi không dám lạm bình, tiên với các cũng cùng một hạng! Duy bài văn tiêu-dẫn của tiên-sinh thì thực chúng tôi xin bái phục! Mấy chữ « chưng » chữ « vậy », chữ « hả », chữ « vậy thay » khỏe biết chừng nào! Lời cứng như đanh, văn chạy như xe phỉnh phịch, trông phủ Xích-bích của cụ Tô hồ để đã bằng! Mấy câu văn tả cảnh như câu « lập lòe lửa lựu », câu « chín chục thiều-quang » và câu tả rừng thông rỗ đông với cái cảnh mùa thu tháng bảy là hồn tiên-sinh bước chân ra đi lắm! Cũng muốn được nghe mấy bài kiệt-tác của tiên-sinh nữa, song hương đã gần hết, mà dương mùa nóng nực, chúng tôi cứ phải ngồi long-não mãi, sợ thêm tốn thuốc nhà thương chăng? thôi xin thết lễ tiên-sinh!

Hoang sương, Phạm-hữu-Phong

Cuộc điều-tra về việc làm tự-điển Việt-Nam

Phân biệt sắc lục và sắc xanh

Tôi xem báo ngày 3 Mai 1924 thấy ông Tôn-thất-Quán và ông Vũ-đình-Long bàn về sự phân biệt sắc lục và sắc xanh, ông Vũ-đình-Long thì nói sắc vert tức là mùi bleu pha với mùi jaune mà nên, thì tiếng lục cũng gọi là xanh, nhưng ít dùng, còn mùi bleu gọi là mùi da trời, mùi thiên thanh, hoặc mùi lơ; còn ông Tôn-thất-Quán thì nói sắc vert tức là sắc lục, còn bleu là sắc xanh, còn tiếng lơ là tiếng dư-dụng.

Chúng tôi là người Trung-kỳ mà về phía nam, thấy ông Tôn-thất-Quán phân biệt rõ ràng được sắc vert là lục, còn bleu là xanh, chứ không phải vert là xanh mà bleu là lơ, thì chúng tôi lấy làm hiệp ý kiến ở trong chúng tôi lắm, ai ngờ một tiếng xanh mà ngoài Bắc và trong xứ cũng tôi lại khác xa như thế.

Chúng tôi cũng có biết phân biệt sắc xanh và lục theo sắc tự-nhiên ở xứ tôi, vậy xin viết vài hàng để trường nhã giám chính.

Như mùi lá cam non, mùi đọc-mạ non, mùi bông hoa lý, mùi quan-lục, phẩm lục và áo triều-phục đường-quan, đều kêu là sắc *lục*.

Còn như mùi da trời, mùi nước biển, mùi núi cao, mùi lá chàm và mùi áo kép nẹp xanh lính lệ thì đều kêu là sắc *xanh*.

Còn tiếng lơ là một tiếng dư dụng, chỉ dùng mà kêu thứ lơ (bleu) để dương áo quần trắng mà thôi.

Còn trong báo T. B. T. V. ngày 7 Mai 1924 mà ông Nguyễn-huy-Mỹ-lâm cho (ve:t) chữ Tàu gọi là lục, còn ta gọi là bích thì lại trái nghĩa lắm.

Tôn-thất-Hoành.

CÁI VẤN-ĐỀ PHI-LUẬT-TÂN

Trong 20 năm giới nay, Hoa-kỳ vẫn hứa với Phi-luật-tân rằng khi nào tới thời, thì sẽ cho Phi-luật-tân được độc-lập. Đến nay quan thống-lĩnh Coolidge tuyên-bố rằng cái thời ấy chưa tới, vì về đường giáo dục, học-thức, kinh-tế và chính-trị Phi-luật-tân còn phải luyện tập nhiều, mới đủ tư-cách hưởng quyền độc-lập.

Vậy đến bao giờ Phi-luật-tân đủ tư-cách độc-lập? Điều ấy cũng khó trả lời lắm. Cứ như ý nước Hoa-kỳ, thì trong các nước nhỏ trước về văn-minh La-tinh ở Mỹ-châu, chưa có nước nào bước tới cái trình độ cao bằng cái trình-độ Hoa-kỳ. Người Phi-luật-tân thì lại tự nghĩ rằng họ đã tiến-bộ, cái trình-độ của họ còn cao hơn trình độ nước Haiti, nước Honduras, v.v. ấy thế mà các nước ấy cũng được hưởng quyền độc-lập. Đảo Cuba tuy rằng còn ở dưới quyền Hoa-kỳ kiểm đốc, song đảo ấy cũng đã được hưởng quyền độc-lập. Về nỗi Hoa-kỳ cho Phi-luật-tân được độc-lập, thì Phi luật-tân cũng sẵn lòng kỳ giao-ước công-nhận cho Hoa-kỳ cái quyền can-thiệp vào việc Phi-luật-tân trong những khi trong nước có xảy ra việc tranh đành kia khác.

Xét kỹ ra việc cốt-yếu trong cái vấn đề Phi luật-tân là việc lý-tài. Các nhà doanh lợi Hoa kỳ ở Phi-luật-tân đều phản-đối sự cho Phi-luật-tân độc-lập. Các nhà chủ tàu nói rằng muốn cho việc hàng-hải được phát đạt hơn, thì phải cứ để Phi-luật-tân là một phần địa-hạt của Hoa-kỳ, vì nay mai Hoa-kỳ có thể đem bản luật hạn-chế các tàu buôn ven bể, thì hành về các đường tàu từ Hoa-kỳ đến Phi-luật-tân, thì tàu Hoa-kỳ mới có thể cạnh-tranh với tàu ngoại-quốc, nhất là với tàu của Nhật-bản vậy.

Quan Toàn-quyền Wood cũng hợp ý với các nhà buôn bán và các nhà hàng-hải Hoa-kỳ. Bọn này sợ nếu không có chánh-phủ Hoa-kỳ bênh vực cho thì tốn hại cho các công cuộc làm ăn của họ. Các ông nguyên-lão nghị-viện cũng có ông nói rằng Phi-luật-tân không bao giờ đủ tư-cách độc-lập.

Tuy vậy người Phi-luật-tân vẫn ra công vận động. Họ nhất định hô hào cho đến kỳ-cùng mới thôi. Họ đương dự bị để, sẽ võ kịch liệt, khiến cho một phần lớn Hoa-kỳ biểu đồng tình với họ. Chánh đảng Démocrates là chánh đảng của quan Wilson, ngày xưa sẵn lòng cho Phi-luật-tân được độc-lập. Khi quan Thống-lĩnh Wilson cầm quyền quan Thống-lĩnh Wilson cầm quyền cũng, nhờ về bản luật Jones Phi-luật-tân được lập một ịchánh-phủ tự-trị, cái quyền hạn rộng nhất xưa nay.

Quan Toàn-quyền Wood và quốc-dân Phi-luật-tân xung đột với nhau cũng chỉ bởi việc thi hành bản luật Jones ấy, vì trong bản luật ấy có mấy khoản quan Toàn-quyền Wood không ưng. Nay mai sắp đến cuộc bầu cử thống-lĩnh Hoa-kỳ, chương-trình của hai đảng Républicains và Démocrates khác hẳn nhau, đảng Démocrates là đảng của quan Wilson ngày xưa thì trong cho Phi-luật-tân độc lập, mà đảng Républicains là đảng của quan Coolidge thì phản đối không ưng. Cái kết quả của cuộc bầu cử Hoa-kỳ nay mai rất là quan-hệ cho cái vận-mệnh xứ Phi-luật-tân vậy.

X.

Do Võ Phi Hùng Cựu HS Petrus Ký (67-74) tặng Huỳnh Chiếu Đẳng chủ Kho Sách Xưa Quán Ven Đường. (Từ microfilms của Đại học Cornell)

Cuộc thi thơ

Của Ngô-tất-Quyên nữ-sĩ

MMCCCLXXXVII

Nghìn năm văn-vật đất Thăng-long,
Văn-miếu này xem khác mọi vùng.
Đỏ cũ còn y nền Lý đắp,
Chữ vàng chưa nhạt bút Lê phong.
Treo gương khoa giáp miền Nam Việt
Dựng cột cương-thường cõi Á-Đông.
Mấy cuộc bể dâu trong vũ trụ,
Vẫn trơ như đá vững như đồng.

Đặng-văn-Hồng
Phố Đình-hầu, Nam-định

MMCCCLXXXVIII

Nghìn năm văn-vật đất Thăng-long.
Miếu Khổng ai trông cũng kính sùng.
Bể thánh gió đưa dòng nước Nhị,
Rừng nho mây tỏa ngọn non Nùng.
Sương in gác phượng gương thêm tỏ,
Tuyết điểm đài lâu nét vẫn trong.
Dâu bể bao phen mưa nắng trải,
Nền văn móc thắm dấu nguyên phong

Nguyễn-tuấn-Đức
34, Rue de l'Hôpital chinoise, Hanoi

MMCCCLXXXIX

Nghìn năm văn-vật đất Thăng-long,
Cửa Khổng thêm Nhao giống Lạc-[Hồng.
Chốn cũ để đỏ cơ-chỉ vững.
Nền tôn nho-giáo tỏa hương chung.
Bia đề quốc Giám màu rêu nhuộm,
Gác giải Khuê-văn bóng nguyệt lồng.
Hiền hỡi mặc dầu gương thế đạo,
Non Nùng còn vững Nhị còn trong.

Ngô-văn-Năng
Làng Viên-nội, Hà-đông

MMCCCXC

Nghìn năm văn-vật đất Thăng-long,
Miếu cũ lòng còn kỷ-niệm chung.
Cửa giải ba tầng lồng nhật-nguyệt.
Tường xây vài nhận vững non sông.
Gác Khuê bóng rợp trời Lê Lý,
Bia đá rêu in dấu Nhị Nùng.
Hỡi khách trăm đàu xin chớ phụ.
Tinh thần đạo Khổng nước non Hồng.

Nguyễn-duy-Ngang
Làng Viên-nội. Hà-đông

MMCCCXCI

Nghìn năm văn-vật đất Thăng-long,
Miếu Khổng này ta những ngửa trông
Vài nhận cung tường cao núi Thái,
Trăm dòng lễ nhạc nức non Nùng,
Mở thông mạch đạo nguồn T ử Tử.
Đắp vững nền nho nước Lạc Hồng.
Trải Lý, Trần, Lê bao thế-kỷ,
Hai hàng gốc cối vẫn thong dong.

Đoàn-trọng-Hiệp
Secrétaire à la Perception, Ninh-bình

VIỆC HANOI

Thời - tiết

7 giờ 29 độ
15 giờ 31 độ

Lịch ngày mai

Dương-lịch
Chủ nhật, 18 Mai 1924
1re D. après Pâques

Âm-lịch
15 tháng tư, năm Giáp-tí
Ngày Đinh dậu
Hành điền, Sao Phòng, Trực Bình
kỵ Hôi-hôn, Tất-y.
NGHI : Quan-lễ, Xuất-hành, Thượng-quan, Kết-hôn, Văn-danh, Giá-thú, Tiếp nhân, Di tĩ, Mộc-dục, Tu-tạo, Động-thổ, Thượng-lương, Khai-thị.

Ngày kia :

Dương-lịch
Thứ hai, 19 Mai 1924
St. Yves

Âm-lịch
16 tháng tư năm Giáp-tí
Ngày Mậu tuất
Hành Mộc, Sao Tâm, Trực Chấp,
KỴ : Thụ điền, Ngật-khuyển.
NGHI : Tế-tự, kỳ-phúc, Thượng-nhậm, Giải-trừ, Trị bệnh, Tất y, Tất-chăng.

Giá bạc. — Kể từ ngày 17 Mai 1924, giá bạc ở kho Nhà-nước định là 8 f. 80.

Thị giá quốc-trái. — *Ngày 17 Mai 1924* : 3 /. 54. — 4./· 1917 : 56. 60. — 4./· 1918 55.95. 5·/. 1915-1916 68.40 — 5/. 1920 82.60. — 6·/. 1920 84,42

Phi-tướng Pelletier d'Oisy mai mới đi. — Vì sáng hôm nay trời mưa cho nên sáng mai Trung-úy Pelletier d'Oisy mới bay đi Quảng-đông được. Vì trong máy bay ở Quảng-đông hẹp lắm, khiến cho việc hạ máy rất khó, cho nên trời có tạnh ráo hẳn thì mới đi được.

Trung-úy Pelletier d'Oisy vừa mới tiếp được của quan Thống-sứ Lucein Saint xứ Tunisie một bức điện-tín ngợi khen về cuộc bay Paris Tokyo này.

Hội-đồng thành-phố. — Hội-đồng thành-phố đã họp tối thứ năm, do quan Đốc-lý Eckert chủ tọa, các hội-viên Tây Nam đều đủ mặt, duy thiếu có M. de Louvencourt mà thôi.

Quan Đốc-lý Eckert mới chủ tọa hội-đồng thành-phố là lần thứ nhất, nên trước khi bàn đến các việc ở trong chương trình, ngài có đọc một bài diễn-thuyết đại ý nói rằng nhờ hội-đồng hết sức giúp ngài trong công việc nặng nề ở thành-phố này, về phần ngài thì ngài cũng hết lòng tin cẩn ở các ông hội-viên. Ngài mong rằng hội-đồng sẽ giúp ngài làm trọn được cái chương-trình đã định, nghĩa là làm cho thành-phố ta trở nên một thành-phố đẹp nhất, sạch sẽ nhất trong miền Á đông của Đại-pháp.

Rồi Hội-đồng cử M. Luzet làm thư-ký cho Hội đồng trong vụ này.

Về việc lập sổ dự-toán phụ năm 1924 thì quan Đốc-lý có đọc cho hội-đồng nghe các khoản chi-tiêu cùng những khoản đã dự định sẵn như là việc mua hai cái máy bơm nước, một cái ô-tô cho sở Lục-lộ thành-phố, hai cái ô-tô tưới đường bề hơn cái bây giờ để tưới cho các phố người Nam ở. Quan Đốc-lý lại đọc một bức thư của quan Cẩm-chánh xin mua cho hai cái xe ô-tô nhỏ và một cái mô-tô cho sở tuần-cảnh dùng và mấy chiếc xe-đạp để nay mai lập ra một bọn tuần-cảnh đi xe đạp.

Về việc sơn đường thì Hội-đồng ước rằng sở Lục-lộ cho sơn hết cả con đường hữ sông đi vì ở đó là nơi xe có đi lại nhiều nhất và mỗi lần có xe ô-tô đi qua thì bụi cát bay lên tối mù.

Về vấn đề đánh thuế xe và thuế đỗ xe ô-tô chở thuê thì Hội-đồng giao ban tài-chính xét.

Quan Đốc-lý có đọc một bản dự-thảo nghị-định đổi lại việc cho xe tay chạy ở trong thành-phố. Nguyên trong lệ tuần-cảnh điều 259 có định rằng số xe cao-su là 400 và xe sắt là 1.100. Nay quan Đốc-lý bàn cứ giữ nguyên cái số cũ nhưng đổi lại như sau này : tăng số xe cao-su gấp đôi lên 800 và giảm số xe sắt xuống 700. Việc ấy giao cho ban Lục-lộ xét.

Thuế chó thì ở Hà-thành nay mai cũng đặt, nhưng chia làm mấy hạng là chó giữ nhà và cho chơi cảnh. Chó nào nộp tiền thuế rồi thì sẽ có một cái *mề đay* con đeo ở cổ.

Về vấn-đề xây hè hai bên phố thì quan Đốc-lý định rằng nên theo như lệ trong năm 1903 là bắt các gia-chủ phải chịu tiền xây và tu bổ các hè, như hè mới thì mỗi thước vuông định là 1 $ 20 và tiền tu bổ mỗi năm mỗi thước là 0 $ 15. Các hè mà bề ngang đến 4 thước thì sẽ phải xây cả, còn quá số ấy thì chỉ xây 1 m 80 mà thôi, còn thì dọn thành bãi cỏ. Việc này cũng giao cho ban Lục-lộ xét.

Nước ở thành-phố bây giờ một ngày chỉ lấy được tư 1 i đến 12 nghìn thước vuông dùng mà thôi thì không đủ, cho nên Hội-đồng định bắt nhà máy nước lính trung trong hạn 6 tháng phải tăng đến 50.000 thước.

Việc tìm chỗ dựng tượng quan nguyên Toàn-quyền Van Vollenhoven thì Hội-đồng giao cho ban Lục-lộ, có lẽ dựng vào gần nhà hát Tây.

Việc các ông hội-viên Nam xin sửa đổi lại ngôi-định về việc làm nhà thì quan Đốc-lý đã đệ trình quan Thống-sứ, quan Thống-sứ lại giao cho Hội-đồng về-sinh ở Bắc-kỳ xét.

Quan Đốc-lý lại bàn nên mở rộng cho công-trường Neyret là vườn hoa Cửa-nam ra, cùng là mở dài thêm phố Henri d'Orleans, như vậy phải giỡ mất mấy cái nhà. Việc ấy giao cho ban Lục-lộ. Hội-đồng bàn mãi đến quá 12 giờ đêm mới giải-tán.

Bán một cái xuồng (**CANOT AUTOMOBILE**) có buồng, vỏ bằng gỗ, dài 8 thước, ăn sâu xuống nước từ 45 đến 50 phân tây, động-cơ « Delannay Belleville », 24 mã-lực. Hỏi tại: M. Birot, nhà máy giấy Viétri. 3845

CẢO BẠCH

Hiệu Bảo-chế MONTÈS nhà ba chuông, có lời để các nhà làm đồ thủy tinh biết rằng nước axide fluorhydrique đã tới nơi.

LỜI RAO CẦN KÍP

Hiệu QUẾ-LÂM trước ở số 66 nhà 70, phố Phúc-kiến, chuyển hẳn Sâm, Quế, Thọ, Cao, hàng thật giả đắng và có tiêm-kiểm được bác-môn chuốc gia-truyền kinh-nghiệm đã thành hoàn, tán, đóng rất tinh-nghiệm, đã mấy năm nay được các quí-khách chiếu-cố rất nhiều. Nay vì dời nhà sang số 43, cũng phố Phúc-kiến ; vậy xin có lời kính-trình các quí-khách nhớ cho.

Hiệu QUẾ-LÂM
43, Phố Phúc-kiến, Hanoi
Chủ-nhân Dương-bá-Thạc kính

Tiểu-thuyết « Ngũ mỹ Tài-sinh-duyên ». — Bản-quán tiếp được từ của mấy ngài gởi đến, tỏ ý không muốn cho bản-quán diễn-đăng bộ tiểu-thuyết « *Ngũ mỹ Tài-sinh-duyên* », vì năm trước đã có nhà dịch mà các ngài cũng đã xem rồi. Điều ấy bản-quán lấy làm tiếc rằng muốn chiều lòng các ngài mà không thể được. Số là người dịch trước đem dồi khác hẳn tên đi, để bản-quán trong khi chọn truyện, vô tình dịch phải. Nay một bộ tiểu-thuyết đã đăng lên tờ báo thì dẫu có mấy ngài đọc rồi không muốn, nhưng còn ư ấy nghìn ngài chưa đọc, đang xem tiếp theo. Vậy bản-quán không dám tự-tiện mà thôi dịch. Và ngay nay đã đăng được nửa vừa, chẳng bao lâu trọn bộ, mà mỗi người dịch một khác, xin cứ dịch luôn. Lại xin bà-chủ trước để các ngài biết rằng : Hết bộ này thì ích tiếp theo bộ « *Thuyết-Nhạc* » Sự tích *Tống Nhạc-phi* là một bậc đại anh-hùng đã một lòng tận trung báo quốc. Hoặc ngài nào có thích bộ tiểu-thuyết nào hay hơn, xin cứ viết thư cho biết, bản-quán sẽ theo ý phần nhiều Ngài mà dịch đăng vậy.

Tòa án Đại-hình. — Vụ án Đại-hình tuần hai trong năm nay sẽ bắt đầu khai tại tòa Thượng-thẩm sáng 26 Mai. Cả thảy có hai việc là :

Thứ hai 26 Mai : Lương-văn-Kiên, Ng-kim-Ho, Trần-đình-Đam, Lương-văn-Cầu, Trương-quang-Thuyết, Ng-việt-Toua phạm tội đánh người bị thương.

Thứ ba 27 Mai : Phùng-văn-Nghệ phạm tội giết người.

Còn việc Cauvin là việc mạo chữ lấy tiền của một nhà in tới đến vụ sau mới xét.

Hôm qua tòa án Đại-hình đã họp gặp thăm lấy bốn ông bồi-thẩm về vụ án Đại-hình thì trúng tên những ông sau này :

Bồi thẩm thực thụ. — MM. Soạn-xuân-Hoan, quản-lý hiệu Quảng-hưng-long Hanoi và Lê-bá-Tư nghỉ-viên ở Hải-dương.

Bồi thẩm dự khuyết. — MM. Ng-hữu-Cự, thầu-khoán ở Vĩnh-yên và Bùi-manu-Hợp, tư-văn nghị-viên ở Hà-nam.

CẢO-BẠCH

Bán 2 cái nhà gạch số 6 và số 8 ở phố Mới (Rue Jean Dupuis), một cái 3 tầng, một cái 2 tầng ma đều có ngõ đàng sau.

Ai muốn mua xin đến hỏi tại nhà số 34 (sang Nâu) Quai Clemenceau. 3836

Một chuyện lạ. — Hôi 8 giờ tối hôm qua, tôi vừa dành điểm chám điều xi-gà, bước lên xe cao-su, đi chưa được nửa cuộc đường, bỗng gặp một Monsieur Tây, trông ra các sang-trọng. Xe tôi vừa phơi qua trước mặt ông Tây ấy thì ông liền nhảy vội lên chiếc cao-su mà đuổi theo tôi. Tôi e ra điều việc chi, cho nên bấy giờ quả tim đập cũng hơi mạnh, tôi phải bảo anh xe đặt xuống xem sao. Ông Tây ngã mũ chào tôi và hỏi : « Ngài xơi thức xi-gà nào mà thơm thế? Bảo cho tôi mua với! » Tôi phải nói thật là thức xi-gà Excelsior của hiệu MINH-DƯƠNG, số 83, giữa phố hàng Gai, Hanoi.

T. lai cảo.

TRẢ GIÁ THỰC CAO

Quốc-trái về danh (au porteur) bất cứ năm nào, hàng nào, **mà mang đến bán** cho bản-hiệu, sẽ **trả một giá rất cao.**

HOÀNG-XUÂN-LAN
Chủ hiệu Fonderie Tonkinoise
39, Phố hàng Quạt, Hanoi :
2959

Thi bằng cao-đẳng tiểu-học Tây. — Kỳ thi bằng Cao đẳng tiểu-học tây (Brevet d'Enseignement primaire supérieur), nay đã xong hẳn rồi. Nam ban được những cậu có tên sau này trúng tuyển :

MM. Soubrier (Louis René), Ng-Bách, Thao-Bông, Ng-xuân-Chi, Phạm-tất-Chinh, Phạm-hữu-Chương, Ng-khắc-Cống, Tạ-đình-Cung, Ng-hữu-Đại, Đàm-quang-Hậu, Ngô-văn-Hiền, Trần-mạnh-Hoan, Trần-quang-Hường, Trần-văn-Hựu, Trần-như-Kha, Trần-văn-Kha, Bạch-thái-Nam, Phạm-gia-Nghi, Ng-đình-Phú, Ng-đăng-Tám, Ng-tương-Tam, Đoàn-trọng-Thái, Đàm-quang-Trường, Phạm gia-Tuân, Ng-duy-Ninh, Ng-quang-Tạo, Phùng-đình-Tín, Khúc-Đản, Ng-thế-Hiệu, Hữu-Nghi, Vũ-ngọc-Phan, Ng-khoái-Hoài.

Bản-quán có lời mừng các cậu mới trúng tuyển.

Cải chính. — Trong mục « Ai-tín » đăng ở số hôm qua, báo tin buồn rằng bà cụ đích-mẫu ông Phạm-văn-*Uẩn* tức Van-xuân-đường, Bắc-kỳ nghị-viên, mới tạ thế ngày 16 Mai, tại quí xá, số 23 phố hàng Phèn. Hà-nội, chữ *Uẩn* in lầm là chữ *Mân*, vậy nay xin cải chính lại cho đúng.

Ngạch quan lại. M. Đặng-vũ-Trợ, tri-phủ hạng nhì tại Nho-quan (Ninh-bình) nay tạm đổi về phủ Thống-sứ để đợi về hưu.

M. Nguyễn-thuy-Bách, tri phủ hạng nhì tại Phổ-yên (Thái-nguyên) nay đổi đi phủ Nho-quan.

M. Lê-Tụng, tri-phủ hạng nhì tại phủ Thống-sứ nay đổi đi Phổ-yên (Thái-nguyên) thay M. Nguyễn-thuy-Bách.

Nếu các ngài muốn bận quần áo lấy được thời và giá rẻ thì xin lại hiệu :

Phan-Quảng-Thành
TAILLEUR
Số 10, phố hàng Bạc, Hanoi

RẠP CHỚP BÓNG PALACE

Chương trình từ thứ sáu 9 đến ngày thứ ba 20 Mai 1924.

ĐẠI HỘI

CHUYỆN JOCELYN
Theo như thiết vận văn bất tử của Lamartine chia làm 7 phần
Do Léon Poirier đặt diễn

RẠP CHỚP BÓNG PATHÉ

Chương trình từ thứ sáu 9 đến ngày thứ năm 15 Mai 1924.

Các phim rất đẹp của Pháp

TÍCH L'ILE SANS AMOUR
Một tích văn-chương có bảo phân

Nay mai sẽ chiếu tích
L'AFFAIRE DU COURRIER DE LYON
Rất hay rất lạ

BÁN HẠ GIÁ

Giá bán lẻ tại Hà-nội

Thuốc STIC « PARFAITES »
mỗi gói 0p 08
Thuốc STIC « HAVANE »
mỗi gói . . . . . 0 . 10
Thuốc STIC « ANGLAISES »
(Thanh-hương) học vào tiệp
hơn kia, mỗi hộp hai mươi
điếu. . . . . . 0 . 20

Ngạch Học chính. — M. Mac-đình-Phươn có bằng sơ-học được bổ trợ giáo tập sự.

M. Nguyễn-tiến-Đạt trợ-giáo thực thụ hạng tám tại Âm-thượng (Phú-thọ) được phép nghỉ dưỡng bệnh 21 ngày lĩnh cả lương.

Ngạch tòa sứ. — M. Bùi-lê-Sĩ, thư-ký thường hạng tư, tòa sứ tại tòa bá phủ Thống-sứ và M. Ng-đình-Lam, thư-ký hạng nhất ở tòa sứ Vĩnh-yên, đều được phép đổi lẫn cho nhau.

M. Nguyễn-hữu-Đồng, thư-ký hạng năm tại tòa sứ Vĩnh-yên, được tư chức.

Ngạch thừa phái. M. Trần-văn-Sam, hàm tùng thất phẩm đội trưởng (6.2), thừa-phái hạng năm ở Hà-nam, tuần nhu đạo chỉ du ngày 27 tháng 7, năm Đồng-khánh thứ hai, được cải hàm chánh bát-phẩm văn-giai (18).

Ngạch binh sĩ. — M.M. Phạm-văn-Chỉ, Phạm-văn-Thập (Hà-đông), Ng-văn-Sung (Kiến-an), Vũ-văn-Tôn (Vĩnh-yên) Luc-văn-Cam, Nguyễn-văn-tối (Nam-định), Trần-văn-Thu (Thái-bình), Nguyễn-văn-Khay (Bắc-ninh), Trần-văn-Yên (Yên-bái), đều được thăng chánh đội-trưởng suất-đội (6.2).

Ngạch cô-đờ. — Cô Lê-thị-Phan, cô đỡ thực thụ hạng tư tại Hà-đông nay đổi đi Cao-bằng thay cô Ng-thị-Nga.

Cô Ng-thị-Vinh, cô đỡ thực-thụ hạng sáu khỏi phục ngạch cô đỡ thì nay đổi đi Hà-đông thay cô Lê-thị-Phan.

Ngạch tuần-cảnh. — Người cảnh-sát Hoàng-v-Phe tòng sự tại Ninh-bình phải cách chức vì phạm tội nặng.

Tại hội Khai-trí. — Hội-đồng trị-sự có cho sửa soạn trong sân vườn hội làm chỗ chiếu chơi mát, để giá-quyến hội-viên lại chơi cho vui, lại đặt có chỗ làm trò múa rối, chỗ có đu cho trẻ con chơi, chỗ thì chớp bóng, cứ chiều chủ nhật nào từ 4 giờ đến 7 giờ cũng có, bắt đầu từ chiều chủ nhật 18 Mai nay.

Vậy xin mời các ngài hội-viên đem gia quyến đến chơi cho vui,

Hội Khai-trí kính đạ

Việc làm chay ở chùa Am nghĩa-địa Bạch-mai. — Xin nhắc lại rằng bắt đầu từ 17 cho đến ngày 21 tháng tư tư tức là ngày 20 cho đến 24 tháng 5 tây này, trong 5 ngày tròn, tại chùa Am nghĩa-địa Bạch-mai sẽ lập đàn chay lễ cầu cho âm-hồn chúng-sinh mới cải-táng qui vào đó. Chương-trình mỗi ngày thế nào đã có đăng ở số báo ngày 13 Mai vừa rồi. vậy các nhà phúc-đức hôm ấy tưởng nên đến vãn cảnh lễ phật, để cầu nguyện cho vạn linh được siêu sinh tịnh độ.

Mme Leroy lại cáo

Cái nạn hàng ngày. — Chiều 14 vừa rồi có một người đi xe đạp là M. Trần-hữu-Tiến nhà ở hàng Quạt, số 80, với một bà đầm và một đứa trẻ con đi xe nhà, khi qua tới trước chợ hàng Da cũ thì xe đụng phải nhau, may không việc gì đến người cả, chỉ cái xe đạp là bị vòng bánh đằng trước và gẫy tai-hoa mà thôi. Người đi xe đạp không biết bà đầm ấy là bà đầm nào.

Cũng chiều hôm ấy hồi 6 giờ rưỡi, một cái xe bò tải rượu bia của nhà Hommel đi đến phố Brière de l'Isle thì đụng đổ một cái cột treo biển trên có ba cái bóng đèn.

Sáng hôm 15 hồi 8 giờ 45, cái ô-tô T. 1618 của M. Roberi với cái xe P. P. K số 12 của M. Chế-quang-Ái đi tới đầu phố hàng Bạc và hàng Bảo thì đụng phải nhau. May không việc gì đến người, chỉ xe bị hư hỏng mà thôi.

Chè đầu xuân
hiệu SINH-THÁI
đã sang

PHÒNG - THÍ - NGHIỆM - BỆNH
CỦA QUAN
Y-khoa Bác-sĩ MAURICE LOUBET

Thương thư đã xét sổng Bắc-đầu bội-tinh. Nguyên chuyên về ngoại khoa tại bệnh-viện Tunis, Fes, Rabat Casablanca Port-Said Ai-cập Huế.

Ngoại khoa, hộ-sinh, chữa mắt nẻ của trẻ bệnh lên bệnh giang mai
Khi nào mà một số thất lạc được, vì hễ ai đem tăng đó sẽ biên vào sổ và sẽ có một phần minh.

Khám bệnh : Buổi sáng 7 giờ đến 9 giờ
chiều 14 — đến 17 —

KHÁM BỆNH : Giá 3 đồng một lần
XIN GIẤT LẠM CHỪNG : Giá 1 $ 50
Phòng chăm sóc ở **ĐƯỜNG GIA-LONG, 23,** giây nói số 236

2813.

VIỆC BẮC-KỲ

HÀ-ĐÔNG

Trường mới. — Nay đặt tại làng Hạ-yên-quyết, tổng Dịch-vọng huyện Từ-liêm một trường Pháp-Việt sơ-đẳng yếu-lược.

Trường sơ đẳng yếu lược làng Tây-tựu phủ Hoài-đức nay được kể vào hạng các trường của nhà-nước trợ cấp cho

PHÚ-THỌ

Phát chẩn bần. — Hôm hội kỷ-niệm bà Jeanne d'Arc, quan trên có cho đem gạo và tiền ra tại chợ mà phát cho những kẻ nghèo khổ, cũng vì năm nay thóc cao gạo kém và lại nhân ngày hội cho nên kẻ nghèo người đeo được mỗi bọn mỗi. Trước ngày phát chẩn có cho đi giao mũ, hôm sau người đến như kiến.

NGHỆ-LỘ (Yên-bái)

Nông bức quá. — Từ đầu tháng tư tới nay, phải mấy hôm nắng dữ quá, người Mèo-Mán được dịp đốt rừng rú, khắp từ phương châu Văn-chấn suốt ngày đêm không tắt ngọn lửa, càng thêm nóng bức vô cùng, buổi trưa, hàn thử-biểu lên tới 40 độ.

Tục cướp vợ. — Người Mèo đây có tục cướp sống lấy vợ về, là khi trai gái đã thuận nhau, bèn nhà trai nhờ mối sang cầu hỏi nhà gái, mà lại từ chối không gả con cho. Thì chàng kia bèn sửa một bữa cỗ, mời chúng bạn trai đến đánh chén, rồi đi đò-la xem á kia hay làm nương đến củi ở rừng nào, phục đó mà xô ra bắt cóc về, nhốt vào buồng mình, ngày đêm canh giữ rất cẩn mật, nhưng chỉ trong ba ngày thôi. Đến ngày thứ tư gả làm không biết để á kia trốn ra về nhà mình thì bố mẹ cũng không cho vào nhà nữa, coi như con đã xuất giá tòng phu vậy — Khi đó nhà trai cho mỗi sang hỏi, nhà gái thách cưới mấy trăm nắm lợn, thì nhà trai phải ỳ như lời dẫn sang, và cỗ dâu chú rể cùng sang làm lễ bố mẹ vợ.

Mới họ hàng dân làng đến ăn uống vui mừng trong ba ngày mới thôi, rồi dâu gia lại thuận hòa.

Hết bệnh đậu-mùa. — Những làng Gốc-hục, Ấn-luông, Bản-bon, Chiềng-gia, Bản-lim và Tòng-á-Mường ở châu Văn-chấn đã hết bệnh đậu-mùa. Vậy từ nay bà con ta lại được đi lại buôn bán như thường.

Tục chơi đêm. — Người Thổ có tục tự do quá, là đêm nào trai làng cũng tay dẫn tay sáo, trèo lên sàn nhà con gái gẩy đàn thổi sáo pi-po, khiến cho các chị phải ra ngồi tiếp chuyện, chứ không ở lệ thạn thùng chỉ, như bọn quần thoa ở nơi thành thị. Vì họ đã nói : « Có nào có đẹp trai mới đến chơi, là nhà đó có phúc » Và xem nhà nào lắm công-tử đàn, công-tôn sáo, ra vào hát-xướng thì bố mẹ lại vui lòng lắm.

Cấm bài bạc. — Vừa rồi có giấy sức của quan tỉnh cấm ngặt chơi bời bài bạc, vì nay mai sắp đến kỳ nộp thuế đinh-điền và các chánh phó lý lại bắt được sòng bạc nào sẽ được ghi vào lý lịch của mình. Thật là một dịp may cho chánh phó lý lắm.

Thanh giang.

VIỆC TRUNG-KỲ

THANH-HÓA

Lễ đựng bia. — Hồi 5 giờ chiều ngày chủ nhật 11 Mai vừa rồi, hội nghĩa-địa của người Việt-Nam có làm lễ đựng bia tại nghĩa-địa, có mời quan chánh Công-sứ Lesterlin tới chủ tọa; có cả các quí-quan cùng liệt quí-phu-nhân, tới rất đông đảo. Quan Bố, quan Án, các quan Phủ Huyện, các viên tòng sự các tòa các sở, các nhà phú hào không thiếu ai; ông Bang-trưởng Trung-hoa cũng mấy nhà đại-thương Trung-hoa, có đem hoa và pháo xuống dự lễ.

Khi các quan an vị rồi, ông Hướng-lân là Hội-trưởng có đọc một bài diễn-thuyết bằng quốc-ngữ, đoạn ông Thị Phùng lại đọc một bài bằng Pháp-văn, đại ý nói hội nghĩa-địa dựng lên trước hết mua đất để làm một cái nghĩa-địa cho người Việt-Nam tu, bất hạnh có ai mệnh một thì đã có nơi an táng phân minh, sau nữa để làm phúc cho những mộ vô thừa nhận, hội bốc đem táng cả cho sự vệ-sinh chung, lại vừa không khi nào mà một số thất lạc được, vì hễ ai đem tăng đó sẽ biên vào sổ và sẽ có một phần minh.

Đoạn sau, có cảm ơn quan Công-sứ Lesterlin về cái thịnh tình của ngài đối với việc lập nghĩa-trang này, cái công đức của ngài thiệt là lớn lao lắm nay việc nghĩa-địa thành lập lên được đều là nhờ ở ngài cả, Sau lại cảm ơn quan ký-sự cránh Lục-lộ là M. Saraudy đã giúp được một phần lớn trong việc lập nghĩa-địa ngài lại chỉ về cho mọi cách tiện lợi, cho nên nay hội lấy làm cảm ơn lắm

Khi ông hội-trưởng nói xong thì quan Công-sứ Lesterlin có đáp lại mấy lời rất là ân cần và qui hóa, ngài khen ngợi hội nghĩa-địa đã hết lòng việc ích chung, ngài cảm ơn hàng hội về tấm lòng thành thực đối với ngài, và ngài lại đoan rằng quan Công-sứ tới thay ngài chắc cũng một lòng như ngài mà giúp hội làm trọn được cái mục đích.

Khi ngài nói đoạn công chúng vỗ tay hồi lâu rồi đốt pháo cùng cử bát âm ta.

Các quan lên xem bia lấy làm khen ngợi sự xếp đặt, đoạn các quan giải tán.

Tiệc tiễn hành. — Từ xưa tới nay chưa thấy quan Sứ nào đổi đi hoặc hồi hưu mà trong dân đằng lại có tình luyến ái một cách lạ thường như là đối với quan Sứ Lesterlin, nào là tiệc trà của hội Ca-nhạc, tiệc trà của các viên tòng sự tại tòa Sứ, tiệc rượu của các quan tỉnh đường, tiệc rượu của hội Tri-tân và hội nghĩa-địa, vân, vân. . .

Hôm thứ ba 13 Mai, nhân quan Sứ Dupuis mới tới nhận việc, quan sứ Lesterlin có thiết tiệc rượu và có mời các qui-quan và qui phu-nhân, có đại-biểu các viên tòng sự các tòa các sở, các quan tỉnh đường các quan phủ huyện, đến dự tiệc để trong vài hôm nữa ngài sẽ sử bị biệt tỉnh này.

Ai nấy đều mến tiếc một vị chúa tỉnh có lòng quảng đại và ôn tồn với mọi người.

QUẢNG-BÌNH

Hỏa tai. — Mới rồi ở làng Bình-thôn về phủ Quảng-ninh có phát-hỏa cháy mất 6 cái n à trang.

Thế là mới đầu mùa nam nắng nay, trong tỉnh hạt cháy hết non 40 cái nhà rồi. Không biết còn bốn năm tháng nữa đây, có tránh khỏi được cái hỏa-hoạn không? Tưởng phải nên đề-phòng cho lắm mới được.

Quang-cảnh « Cửa Danh ». — Cửa Danh là một cửa bể tốt trong bản-tỉnh ; cửa rộng mà sâu, có thể dung được hỏa-thuyền đi lại ra vào, còn cửa bể Nhật-lệ ở thành-phố Đồng-hới, tuy là cửa trung-ương

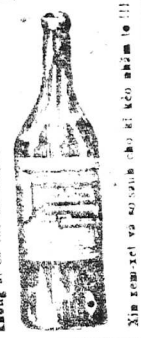
(Xem trang thứ ba, cột thứ hai)

Do Võ Phi Hùng Cựu HS Petrus Ký (67-74) tặng Huỳnh Chiếu Đẳng chủ Khổ Sách Xưa Quán Ven Đường. (Từ microfilms của Đại học Cornell)

Rượu bổ-đào:

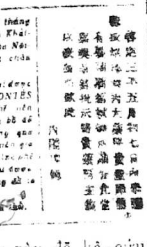
TONIQUE TONKINOIS

Có tờ chứng-chỉ ban khen của HOÀNG-THƯỢNG

Theo hình tự-nhiên ta ra đây, chư không như có mấy thứ thuốc vẽ những hình lạ, làm trẻ-con cho trẻ-con và người cũng tri khôn không ai có thể tin được!

Xin remarquer và xem cho kĩ kẻo nhầm

Ngày mồng 7 tháng năm, niên-hiệu Khải-định thứ ba, tấu lên cao phụng tại chầu phê rằng :

Chiếu nay đã đóng phong sắc MONTÈS cai ông, có chỉ dâng một thứ rượu bổ đào tăng ngự dùng quả rất ngọ, đáng nên ưa thưởng, trước đã cho thị giờ cho tạ ơn, phong chức-tông để ở thanh-giá.

Khâm thử.

Rượu này đã kê-cứu theo thủy-thổ và tính-chất người phương Đông mà chế ra, cho nên người bản-xứ già, trẻ, đều dùng được cả! Xưa nay chưa có ai đã dùng mà chê được! *Giá bán rất rẻ: 2$25 một chai lớn; từ sáu chai gửi lên sẽ trừ hoa-hồng, tùy theo nhiều ít.*

Bản-hiệu không cần phải vẽ những hình kì-dị làm lạ mắt thiên-hạ và trẻ-chơi cho trẻ-con, lại kể những truyện khó tin, người có kiến-thức chẳng ai tin được. Dã vậy, giá bán lại dắt quá, mà vị-tất có được công-hiệu cho tính-chất người bản-xứ.

Bao-chế MONTÈS

54, Phố Trang-tiền, 54

HANOI

Xin xem tiếp theo ở trong thư tự tế báo nay.

KẾ-TOÁN

(Comptabilité)

DẠY PHÉP KẾ-TOÁN THƯƠNG-MẠI VÀ KỸ-NGHỆ

Dựng sổ-sách. — Cách Hoa-kỳ, dùng fiches rời, lập sổ tổng-thanh, kiểm-soát giấy má, trông nom sổ-sách.

Thu nợ. — Thanh-toan thỏa thuận. — Mách bảo mọi tin-tức về sự buôn bán. — Bán chịu các trái-đơn có sổ sổ lấy thưởng.

P. Em. VALETTE

GIÁM-ĐỊNH KẾ-TOAN

7, Boulevard Armand Rousseau, 7

HANOI

ĐÃ NGON LẠI RẺ

Rượu CENO KOLA COCA là một thứ rượu rất bổ, pha lẫn với thứ rượu nho Grenache.

Rượu này của ông L. BLANC là người nổi nghiệp J. BLANC, quan bảo-chế nhất hạng chế ra.

Đã ngon lại bổ giá tiền cũng lại rẻ, chỉ có 2 $ 10 một chai lít.

Mỗi ngày ta chỉ dùng uống trước khi ăn cơm một cốc con thì thực là tốt.

Bán tại hiệu Bảo-chế J. BLANC

31, phố Trang-tiền Hanoi. 2099

HIỆU

MINH-DƯỠNG

MAI-CHÍNH TỔNG-CỤC

của Đông pháp Yên-thảo công-ty

BÁN BUÔN VÀ BÁN LẺ

CÁC THỨ THUỐC LÁ VÀ BÌ BÀ

Gần phố Hàng Gai số 83

AI MUỐN CÓ NƯỚC XUỐI VICHY NGAY Ở TRONG NHÀ

Ai cũng biết rằng nước xuối Vichy có những tính chất gì, và nước ấy dùng được những việc gì, đau vì, đau thận cùng vô số bệnh khác nữa, dùng nước ấy công-hiệu lắm.

Nhưng đến tận xuối ấy mà phục-thuốc thì rất kém lắm, vì vậy hiệu bào chế Monies, NHÀ BÀ CHUÔNG có thuốc thử muối Sels Vichy có thứ chai lớn, có thứ chai nhỏ, chỉ bỏ mấy thìa con muối ấy vào một lít nước dun rồi thì có nước Vichy mà dùng, chẳng tốn kém là bao.

Nên đến hiệu bào chế **NHÀ BÀ CHUÔNG**, mua mua muối Sels Vichy song vừa hẹp vừa cạn, gần đây lại có nổ lên cái cỗn cát nữa, bất tiện cho sự ghe mành xuất nhập lắm.

Gần đây nhân có việc làm con đường xe-lửa khoảng thứ hai (2me arrondissement) từ Tân-ấp đến Ngân-sơn; công việc hiện đương khởi-hành, bao nhiêu vật hàng đều phải do thủy-đạo vận-tải đến cả, thành-tử ở cửa Daanh nay đứng đầu các cửa bể trong bản-tỉnh vậy.

Cái ngu-dại đáng thương.

Hôm mới rồi, có một người đàn bà đẻ mà bị sản-nan, đem đến nhà thương thì đứa con đã chết trong bụng người mẹ rồi. Hỏi ra là vì người nầy bị bà đỡ nhà quê làm bậy, nên mới đến nỗi trễ. Về việc hộ-sản thì duy có nhà thương mới được công-hiệu mà thôi, người ta quê mình lắm người không hiểu lẽ ấy cho, cứ tin dùng những mụ bà đời xưa, nhiều khi nguy-hiểm đến tính mệnh, cập kỳ đến lúc lâm-nguy mới tìm tới bệnh-viện, thì còn mong gì nữa?

Như người này đây được mẹ mất con, đã là may lắm rồi.

Đáng trách thay cái người mụ phụ ấy, nhà ở gần thành phố, lại chỉ có một lúc nhà Dưỡng-sản vừa mới làm xong, rộng-rãi cẩn-thận đến thế mà dại không chịu đến, để đến nỗi đứa nhỏ-nhi kia thiệt mất sinh-mệnh đi.

TOURANE

Nên phải đề-phòng. — Độ này nhân thóc cao gạo kém, các thứ vật-thực cũng đều đắt-đỏ bội phần, nên trộm cắp ngày một sinh ra nhiều quá; chẳng đêm nào là đêm không có nhà bị chung đạo ngạch, cắt phiên, có đêm đến mấy nhà cùng xóm bị trộm. Những-nhiễu qua chung.

Thậm chí có nhà kia ở làng Thạch-thang, nhân trời nóng-nực rủ nhau ra nằm nóng mát ngoài sân, mới chợt ngủ quên đi, quân gian lẻn vào bọc cỗ một người con gái, lột lấy đôi hoa-tai bằng đồng-xứng rồi chạy mất; khi người kia la lên, cả nhà thức dậy thì nó chạy đã xa rồi, phải đành chịu không sao đuổi kịp. Mà lúc bấy giờ chỉ vào độ 11 giờ đêm là cùng, gớm thay!

Ấy trộm cắp táo gan như thế đó, thiết-tưởng bà con ta cũng nên giữ-gìn đề-phòng, chớ có khinh-thường mà có khi thiệt hại.

Lại mong rằng các người có trách-nhiệm cũng nên gắng canh-tuần cho cẩn-mật hơn, thì mới dỡ bớt đi được.

Ngày mùa giá gạo vẫn cao.

Nay đương giữa lúc mùa-màng gặt hái vừa xong, đáng lẽ như thường năm thì độ này chính là buổi cơm hơn, gạo nếp. Thế mà năm nay giá gạo đã không thấy hạ, lại mỗi ngày một thấy lăng cao, hiện giá gạo thật trắng mỗi ang ba mươi lon đến lạ 35, gạo vừa lạ 05, các thứ gạo đỏ cũng 0$80 trở lên. Mà khoai, bắp gì cũng mắt gấp hai ba ngày thường. Cái cơ đói kém đã bày ra trước mắt. Lo thay!

T. L.

(Xem trang thứ tư)

Tiếng « Bo-lô-bô » dịch thế nào là đúng?

Các Ngài thử nghĩ kỹ mà xem: tiếng « Bo-lô-bô » còn có thể dịch thế nào cho đúng được. Vì lời thấy khi xưa Hoàng phủ-Thiếu-hoa thắng trận trở về thì việc cầm đất để khởi-tạo vương phủ cũng giao cho..... Xem trong bộ Tái-sinh-duyên (sự tích Mạnh-lệ-Quân) chia làm hai cuốn: mỗi cuốn giá 0$90. Tiền cước gửi 0$20.

T. lại cáo

TIỂU-THUYẾT TÀU

Anh-Hùng-Náo

Dịch-giả

VŨ-ĐÌNH-LONG

Quyển thứ 2 12 hồi

70 trang lớn: 0$25

Ở xa gửi thêm tiền cước là 0$05 cho hiệu KIM-ĐỨC-GIANG, 83, phố hàng Bồ, Hà-nội.

Hỏi các hàng sách

3818

BÁN ĐỒ VẠN BẢO

Những đồ cầm ở Vạn-bảo thành phố Hanoi, trong vòng tháng sau tây 1923 mà không chuộc hay là không đổi vé thì sẽ bán đấu giá ngày thứ ba mồng 3 tháng sau tây 1924 (*2 tháng năm ta*) 8 giờ sáng.

Tiền giấy bút mà người mua phải trả, ngoại giá mua, là bốn phần (4 %).

Cái sổ những đồ bán rồi thì trong tháng sau khi đã bán, ai muốn đến xem cũng được.

Quan Chủ Vạn-bảo.

MÉTAILLER

2046

SÁN-NHIÊN-ĐÀI

Tối thứ bảy 17 Mai 1924

LIỆT-NỮ-KIẾM

(Hồi thứ ba)

Mơ dân lối quỷ đưa đường
Cái thân liễu nữ đoạn-trường gớm ghê
Những phường tiểu sắc ham mê,
Thanh gươm liệt nữ quyết thề chẳng dong.

Tối chủ-nhật 18 Mai 1924

GẶP GỠ DUYÊN TÌNH CỜ

Mạn thuyền thương kẻ chết oan,
Phòng không thương khách hồng-nhan liêu mình.
Duyên ai gặp gỡ thinh linh,
Hai ai trông trước mắt mình chẳng xa.

Tối thứ hai 19 Mai 1924

Diễn hai tích:

Tích thứ nhất:

TRANG-TỬ CỒ BỒN

(Hát chèo)

Tích thứ hai:

PHI PHỤNG ĐỆ TAM

(Trẻ-con diễn tuồng)

Tối thứ ba 20 Mai 1924

NGỌC-VÒ-HÀ

(Hồi thứ hai)

Nghìn năm để cái bia cười
Phụ người chẳng bõ khi người phụ ta
Hà rằng tôi báo oan gia.
Mình làm mình chịu kêu mà ai thương.

CÁO-BẠCH

Việc ban đầu giá 4 lô đất ở phố Ngõ-ngang và phố hàng Rươi trước định đến ngày 26 Mai 1924, hồi 9 giờ sáng, nay người chủ đất ấy xin hoãn lại.

Ngày nào bán sẽ bá-cáo sau.

Hanoi ngày 16 Mai 1924.

Quan Lục-sự Văn-khế.

Ký tên: LOUPY

茂 MAO-SENG 盛

57, Rue Jean-Dupuis (Phố Mới), Hanoi

MÁY NÓI SỐ 248

Hiệu tôi mở từ năm 1889, kể được 31 năm chuyên nghề làm các thứ gạch hoa, cống, chân-song bằng xi-mo. Được nhiều giấy khen của Nhà-nước.

Hàng tốt, giá cũng hạ, vì hiệu tôi muốn mong đông khách.

Qui-khách có dùng, xin mời chiếu cố.

2045 MẠO-THỊNH kính cáo.

Bột ăn **PHOSPHATINE FALIERES** danh tiếng lâu nay, bán gói đựng trong hộp thiết hàng chi khít kinh lắm.

Có mua nhưng cho được bột **PHOSPHATINE FALIERES** dùng hễ tinh than, ích cho con nít mất sữa người lớn đau huyết, ông già bà cả hết nhược, cùng là kẻ có đau ốm mới mạnh

Có trữ bán cùng hết — Tại chỗ thì ở Paris, 33 6, đường La Tacherie. R. C. Paris. 12.313.

HỘI-ĐỒNG-ÍCH

đang giải-tán

Lời bá-cáo cần kíp

Cùng các nhà có tiền gửi ở Hội Đồng-Ích:

Đến ngày 31 tháng 7 tây năm 1924 này, thời sẽ kết sổ, thôi sự nhận các sổ của các ông bà có tiền gửi ở Hội Đồng-Ích.

Vậy ông bà nào có sổ gửi tiền mà chưa giao cho ông E. CHATAIGNEAU, là Giải-Tán-Viên, ở số 3 phố Jauréguiberry, Hanoi, thời xin giao ngay cho ông ấy trước ngày 31 Juillet 1924, quá ngày ấy, người có tiền gửi sẽ mất quyền đòi hỏi về số tiền mình gửi.

Giải-Tán-Viên

P. Em. E. CHATAIGNEAU.

2094. T. M. Garnche.

HIỆU BÁN ĐỒ VÀNG BẠC

NAM-BẢO

16, Rue de la Soie, 16

HANOI

Bán đồ vàng, đồ bạc; các thứ mặt đá thực và giả, kính gọng đồi mồi, đồng hồ quả quít, ô đàm bá, giầy cườm, giầy kim-tuyến, giầy nhung, v. v.

Vàng đúng tuổi và bạc nén.

Thợ khéo kỹ công và giá thực.

XIV

Chè Đầu-xuân

Hiệu SINH-THÁI

Thưa các quí-khách, chè Đầu-xuân Ô-LONG của bản-hiệu nay đã sang đến Hanoi, vậy xin mời quí-khách chiếu-cố cho mau kẻo hết.

Còn chè Liên-tâm độ 18 này sẽ đến.

Xin lưu-tâm.

SINH-THÁI

31, Phố hàng Ngang, 31

HANOI

2107

Số 87

Ngũ mỹ Tái-sinh-duyên

NGUYỄN-ĐỖ MỤC thuật

Các nhân-dân trong thành thấy quan Đô-đường định cách *Tôn* tri-huyện, lại thấy bọn thân-sĩ đệ đàng bản công-trình xin lưu *Tôn* tri-huyện, cũng đều nhao-nhao lên, có lòng mến tiếc.

Chúng bảo nhau rằng:

— Từ khi quan *Tôn* tri-huyện đến đây, bất cứ việc gì, ngài cũng giữ một mực công-bằng, có lòng thương dân, không ăn lễ đút, cho nên trừ được kiện-tụng, trăm họ đều yên nghiệp làm ăn. Một vị phụ-mẫu-quan thanh-liêm chính-trực như thế, mà nay bị quan Đô-đường cách chức thì chúng ta sao nỡ ngồi yên. Ấu là hãy nghỉ buôn-bán làm-lụng một ngày, kéo nhau đến đình quan Đô-đường để xin về việc ấy!

Các vị sinh-viên thấy vậy, mừng lòng mà bảo rằng:

— Phải đấy! Các ngươi theo ta đến đình quan Đô-đường để xin lưu *Tôn* tri-huyện.

Mọi người đều reo lên rằng:

— Xin vâng!

Kéo nhau một bọn hàng năm sáu nghìn người đến cửa đình quan Đô-đường, đem như kiến cỏ. Chung đồng-thanh mà rằng:

— Chúng tôi có bản công-trình đệ đáng quan Đô-đường.

Chúng vừa reo-hò vừa kéo thẳng vào trong công-đường, nổi hiệu trống lên, ầm-ầm như sấm.

HỒI THỨ XXI

Cha-huy cùng các sinh viên và nhân dân kéo nhau vào nơi công-đường, đánh trống rầm lên. Người đông như kiến, quân-sĩ không thể nào mà ngăn cản lại được.

Bấy giờ *Đông-phương-bạch* đang ngồi ở trong nhà tư, nghe tiếng trống đánh, giật mình kinh sợ, mới truyền hỏi rằng:

— Cái chi mà huyện-nào như thế?

Quân sĩ tất-tả chạy vào bẩm. *Đông-phương-bạch* nghĩ thầm: Bây giờ biết dùng cách nào mà giải-tán cho được! Định dùng phép nghiêm trị, lại e nổi người đông, chúng đã không phục ta, xảy có việc gì thì khó lòng mà thu xếp cho ổn.

Đông-phương-bạch nghĩ vậy, liền trao cờ lệnh-tiễn sai người phi ngựa đi triệu các hàng văn-vũ quan-viên trong thành. Hồi lâu, các hàng văn-vũ quan-viên trong thành đều lục-tục kéo đến.

La tri-phủ thấy vậy, liền nói:

— Có việc chi mà các người họp đông như thế này, sự-thể thế nào, nên nói cho ta nghe.

Các sinh-viên thuật chuyện đầu đuôi cho nghe. *La* tri-phủ nói:

— Nếu vậy thì các người trao bản công-trình cho ta, để ta vào diện-yết quan Đô-đường, sẽ bẩm xin lưu *Tôn* tri-huyện. Các người cũng phải nên yên phận giữ phép, chớ làm huyện-nào ở đây.

Các sinh-viên trao bản công-trình cho *La* tri-huyện. Bấy giờ mới dừng yên, không làm huyện-nào như trước. Hồi lâu lại tơ Phiên, Niết cũng các quan đều vào yết-kiến, *Đông-phương-bạch* mới ngồi để thương-nghị về việc ấy. *La* tri-phủ đệ đàng bản công-trình.

Đông-phương-bạch mở xem, rồi nói:

— Bây giờ các ngài tính nên làm thế nào?

La tri-phủ bẩm rằng:

— Cứ như ty-chức thiển ngu thì nên lấy dân làm trọng. Dân đã mến tiếc *Tôn* tri-huyện, nay cho *Tôn* tri-huyện được phục chức để thâu lại cái ân ấy.

Đông-phương-bạch nói:

— Còn các sinh-viên cùng các nhân-dân đã làm dối nơi công-đường mà làm huyện-nào thì tội ấy cũng khó khoan thứ.

La tri-phủ bẩm rằng:

Ngài vì người họp đông lắm, ty-chức thiển-ngu trước nết nên phải yên dân. Nếu lòng dân đã biến thì sau này tất sinh ra nhiều việc ngăn-trở vậy.

Các quan văn vũ, người nói thế này, kẻ nói thế nọ, làm cho *Đông-phương-bạch* xiết bao hồ-nghi, không còn biết xử thế nào. Hồi lâu, mới trả lời rằng:

— Việc này để tùy cái cao-kiến của các ngài.

Phiên-tự đại-nhân nói:

— Nếu vậy thì giao cho *La* tri-phủ ra mà phủ-dụ nhân-dân.

La tri-phủ vâng mệnh, với vàng bước ra công-đường, cất cao tiếng lên mà rằng:

— Các vị sinh-viên đâu! hãy nghe ta nói: Các người đã đọc sách thánh hiền, tất biết lễ-pháp, chớ nên làm huyện-nào ở nơi công-đường. Bản-chức diện-yết quan Đô-đường, đã xin cho *Tôn* tri-huyện được phục chức và xét lại cái án *Phung-hác* rồi đó, vậy các người nên nghe lời ta mà mau mau giải-tán!

La tri-phủ lại truyền bảo các nhân dân trăm họ biết rằng:

— Ta đã bẩm với quan Đô-đường xin phục chức cho *Tôn* chi-huyện lại về huyện *Tiên-đường* rồi, các ngươi nên bảo nhau về yên việc buôn bán làm ăn, chớ làm huyện-nào ở đây mà có tội-lỗi.

Các sinh-viên cùng các nhân-dân nghe nói, lại đồng thanh mà đáp rằng:

— Đại-nhân đã truyền bảo như vậy, chúng tôi không dám trái mệnh. Nhưng xin đợi đến khi *Tôn* tri-huyện phục chức và *Phùng-hác* được buông tha rồi, bấy giờ chúng tôi sẽ xin giải-tán.

La tri-phủ nói:

— Các người cứ về, rồi tất thế nào cũng phải lấy lẽ công-bằng mà xét đoán.

Bấy giờ mọi người mới bảo nhau kéo về. *La* tri-phủ lại vào bẩm để *Đông-phương-bạch* biết. *Đông-phương-bạch* tỏ lời cảm-tạ, các quan văn-vũ lại cùng nhau lui ra. Lại nói chuyện *Tôn* tri-huyện nộp trả ấn rồi, trở về huyện-nhà, để thu-xếp đồ-đạc.

Người nhà *Tôn* tri-huyện đều có ý phiền-não mà phàn-nàn rằng:

— Lão-già ta tính khi cương-trực quá, ngày nay chỉ vì bình-vực một người học-trò mà để đến nỗi mất quan!

Bỗng thấy nha-lại lại hoảng-hốt chạy vào báo rằng:

— Dám bẩm lão-gia! Có quan *La* tri phủ đưa ấn về trả, xin lão-gia ra nghênh-tiếp.

Tôn tri-huyện nghe báo, ngạc-nhiên mà rằng:

— Sao lại có câu chuyện lạ-lùng như thế!

— Nói xong, liền đứng dậy ra nghênh-tiếp. Trong khi uống trà, *Tôn* tri-huyện nói:

— Tôi nay đã bị cách chức rồi, không được biết đại-nhân tới đây, thành ra không kịp đi đón, xin đại-nhân tha lỗi.

Tôn tri-huyện ngẫm-nghĩa một chốc, rồi lại nói:

— Hôm nay đại-nhân về đây, tất vì việc tra-xét công khố, vậy xin nói để đại-nhân biết cho rằng ty-chức đây thật không dám can-phạm tơ hào.

La tri-phủ cười mà bảo rằng:

— Thì ra đại-huynh vẫn chưa biết cái tin mừng được phục chức à! Tôi vâng mệnh quan Đô-đường đem ấn về trả đại-huynh đây, xin đại-huynh thu nhận.

(Còn nữa)

Do Võ Phi Hùng Cựu HS Petrus Ký (67-74) tặng Huỳnh Chiếu Đẳng chủ Kho Sách Xưa Quán Ven Đường. (Từ microfilms của Đại học Cornell)

BÌNH-ĐỊNH

Hai quan cùng tại ngoại hậu cứu

— Phủ Tuy-phước từ khi ông Ng-khoa Kỳ bị can cứu về việc có thông Tâm bị ám sát, mà phải tại ngoại hậu cứu, thì ông hậu bổ Ng-Tuy đến quyền tri-phủ tại đó.

Nay quan phủ quyền cũng phải tại ngoại-hậu cứu nốt, nên quan trên đã cho một quan phủ quyền tới thế nữa.

Quan phủ quyền trước phải tại ngoại hậu cứu cũng vì bị can cứu trong một vụ ám sát mới xảy ra ngày tháng hai tại làng Tân-vinh. Nguyên vì cái tử thi ấy bị người ta đánh chết, rồi đem thả trôi sông, mà lúc quan phủ quyền cùng lòng lý hiệp khám, song bởi khám sơ hay là vì lẽ gì mà cả thảy đều nhận là xác cuết-đuối, rồi cho chôn.

Nay việc vỡ lở ra, có kẻ tố giác rằng chúng quẫn tự nhau cờ bạc, rồi cãi cọ nhau về sự hơn thua, đến đánh nhau chí tử, đoạn khiêng bỏ trôi sông cho phi tang

Nghe đâu những lòng lý hiệp khám tử thi này, cũng đều bị can cứu cả.

Lệ thật! Việc hãy còn chưa xong, gương tội lụy treo rõ ranh ranh, mà sao nhơn tâm không biết kiêng dè!! mà lại còn nhắm mắt làm càn như thế!!!

Pilules Dehaut

Ở xứ này người ta hay táo lắm, mà táo thì hay sinh ra bệnh; như nhức đầu, đầy bụng, ăn không ngon miệng và có khi lại sinh ra sốt nữa.

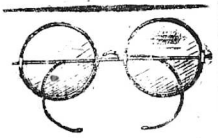
Buổi sáng nên uống một viên thuốc này, thực là một thứ thuốc nhuận-tràng rất tốt.

Bán ở:

Nhà Ba-Chuông

TỨC LÀ HIỆU BÀO-CHẾ MONTÈS

54, Phố Tràng tiền, Hanoi

Kính nhất hợp thời

Gọng vàng vành đồi-mồi, mắt kính mũi đen, mỗi cái ..... 1$60 và 3$20

Toàn đồi-mồi..... 1.20

Hộp aluminium..... 0.60

TONG-YUNE-TAI VING-KY

49, Phố hàng Ngang, 49

2103 HANOI

Bình-phẩm về rượu vang

RƯỢU VANG là vào một hạng thực-phẩm rất-quý. Uống rượu-vang vừa chóng tiêu, vừa khoan-khoái trong người, lại vừa bổ. Rượu ấy làm cho người ta được tráng-kiện.

Người ốm mới khỏi uống thì chóng khỏe lại. Chính-phủ Pháp, các quan Đốc-Tờ (Thầy-Thuốc) cùng các nhà chuyên-môn về việc vệ-sinh rất có tiếng cũng bảo nên uống rượu vang. *BẠN HÀNG BẢN QUỐC ôi, nếu muốn được mạnh-khỏe luôn*, thì đừng uống rượu An-nam, cứ nên uống rượu vang tốt của xứ BORDEAUX: mua FRÈRES & Hanoi với Haiphong mà mua. Hiệu ấy chỉ chuyên về nghề buôn rượu vang thôi.

KÝ TÊN KHÔNG RÕ

Bản-quán xin nhắc ngài mua báo khi có việc gì viết thư đổi hỏi bản-quán, thì cho biết mấy chữ in ở tờ giấy gói báo, hoặc là gửi cho bản-quán cái giấy quán ấy, để cho người làm đi tìm kiếm. Kẻo nếu ngài không ký tắt tên, hoặc biệt hiệu, sau lại quên mất, không thể được thành ra nhiều khi bản-quán không biết gửi báo cho ai.

THUẬN-THÀNH

BOTTIER — CHAPELIER

HANOI — 7, Rue des Cuirs, 7 — HANOI

Bản-hiệu mới in xong Catalogue 1924, nhiều kiểu đẹp, xin mời các Quí-khách chiếu-cố.

2096 Chủ hiệu: NGUYỄN-TIẾN-HÀM kính-mời

NHÀ BA-CHUÔNG

TỨC LÀ HIỆU BÀO-CHẾ MONTÈS

54, Phố Paul-Bert, Hanoi

Những buổi giới mới nóng bức này, người ta hay sinh ra bệnh xấu máu, cùng nhiều chứng ở dấy mà ra nữa.

Thuốc Hémostyl Roussel có máu ngựa tươi, lấy trong lúc ngựa đương sức mạnh khỏe.

Mỗi ngày uống một ống thuốc với một cốc nước, thực là một vị thuốc bổ rất khỏe. Những người phải đau nặng mới khỏi, uống thuốc:

Hémostyl Roussel

AMPOULES

Ba vị thuốc hay

Nhất kiến hiệu

LÂU NAY ĐÃ NHIỀU NGƯỜI TÍN DỤNG

1) Bạch Đới Hoàn, bạch đới là kinh nhất phiếu cho đàn bà tiểu tiện hoặc trắng như nước gạo; hoặc đỏ; hoặc xanh; ngăn chặn dương sinh-phường bạch đới thường tiện nhiều sẽ sinh não, nếu lâu không chữa chuyển nhập xương cốt biến thành chứng khí sắc não đã mắc bệnh này nên đến lấy thuốc tại bản-hiệu vị này được tiếng lâu nay bệnh nặng càng chóng khỏi bệnh thường chỉ hai chai là hết.

2) Thuốc ho, thứ thuốc này nam nữ hàn nhiệt điều hợp dụng, bo nặng đến đâu, uống giá nửa chai nhẹ ngay lập tức.

3) Hoa liễu giải độc hoàn, thuốc này các vị thiếu niên nhiễn ngải đắc dụng, vì nó chẳng những là trị bệnh lậu, còn có thể giải độc chứng khác nữa.

Trong hiệu lúc nào cũng có thầy thuốc, nếu hỏi điều gì xin trả lời ngay.

TIỀU-HẠNH-LÂM

108, Phố hàng Buồm, Hanoi 2166

Ông CHUCH tức là ông Lý-VĂN-MINH ở Haiphong đường Sadi-Carnot, số 115 có chuyên lý mài dầu và chế các thứ sơn tây đủ các màu đặt tên CON GÀ VÀNG.

Sơn rất tốt, giá bán phải chăng, xin đồng-bào chiếu cố nội hóa, cứ viết thư cho bản hiệu lấy mẫu, sẽ xin gửi biếu ngay.

2056

CACHETS

du Dr Faivre

Thứ thuốc này để trong ống, giữ được lâu không hỏng, các nhà dùng trí-não nhiều, mà phải bệnh đau gân cốt nên dùng.

Đàn bà đau gân cốt cũng nên dùng.

Thuốc này có tiếng đã lâu.

Trị bệnh đau gân, nhức đầu, đau xương rất tốt.

Uống luôn mấy ngày, mỗi ngày 2 hay 3 viên.

Bán tại:

Nhà Ba-Chuông

TỨC LÀ HIỆU BÀO-CHẾ MONTÈS

54, Phố Paul-Bert, Hanoi

NHỮNG BỒ TƠ LỤA

HIỆU

C. J. BONNET

LÀ TỐT HƠN CẢ

PACHOD Frères & Cie LYON

2052

華 PAO-VA 寶

28, Phố Hàng Bồ. Hanoi

Chúng tôi kính-trình các quý-khách biết rằng nay nhân dịp tết Tây, tôi Ta sắp đến nơi chúng tôi mới tiếp được ở Hong-kong (Hương-cảng) Canton (Quảng-châu), Shang-hai (Thượng-hải), Pékin (Bắc-kinh) vân vân, sang nhiều đồ bạc, vàng, ngọc, ngà, xứ, cốt để bán vào hai dịp ấy.

Các thứ đồ bàn Tết này thì thật là tinh xảo, thứa đã lâu lắm nay mới đến nơi, song chúng tôi lại định giá rất rẻ cốt để chiêu khách.

Xin các qui-khách có lòng chiếu cố thì mua đến bản hiệu mà mua bảo hàng hết thì mất một dịp đẹp biệt dị.

Kẻ mua, người xem, đóm ngày đến bản hiệu cũng xin nhất luật đều đến.

Cần-cáo

HIỆU PAO-VA, Bijoutier

Phố Hàng Bồ, số nhà 28. Hanoi.

RƯỢU NHO J. K. WATSON

Là một thứ thuốc bổ mạnh nhất, cái phép chế thuốc này khảo-cứu đã lâu năm, và cái cách làm, lại tinh-vi cẩn-thận, nên thuốc này là một thứ bổ mạnh nhất.

Những khi cơ-thể cần dùng phải bổ-dưỡng rất mạnh, thì dùng thuốc này chắc và nhậy lắm.

Bệnh huyết suy bệnh gân yếu, bệnh ghíp, bệnh sốt rét rừng, v. v.

Uống một cốc nhỏ (liqueur) hai mươi phút trước hai bữa ăn chính.

Giá bán: 2$50 một litre

Hiệu Bào-chế E. CHASSAGNE

59, phố Paul-Bert, Hanoi

Hỡi các ông mắc phải bệnh sinh (lậu và giang-mai) khiến các ông chơi dùng thuốc nhảm, tốn tiền mà bệnh càng thêm nặng. Các ông nên mua thuốc ở Hiệu TRUNG-BẮC-LIÊN, số nhà 46, phố Principale, tỉnh Haiphong, là một nhà chuyên-trị, bán thuốc bệnh tinh đã có tiếng, không ngày nào là không tiếp được giấy ngợi khen ở các nơi gửi tới.

Cả cước đó hơn một đồng một lọ.

2082

THUỐC CHỮA BỆNH NHỨC ĐẦU

Ngài là rất nên dùng cho khi một nhọc nếu khi nào ta ngủ hay là ông ngủ được, nhức đầu, nước gáy, đau lưng, đau toàn thân thể, ba tối vì nóng nực không sự được, nếu không chữa ra Be ngay cho khỏi kẻo về sinh ra gầy mòn, yếu đuối, đau gân, mục là nhiều nỗi phiền phức. Muốn chữa khỏi các bệnh ấy, muốn ngủ cho ngon giấc thì nên dùng thuốc *Neurinase*. Thuốc này hiện quan Bác-sĩ Leroy cai quản các nhà thương ở Ba-lê đã cho là một thứ thuốc rất hay và không có nguy hiểm gì cả.

Ở các hàng bào-chế to đều có bán cả.

2056

AI MÀ DÙNG THUỐC HƯƠN của ông Lương-y DEHAUT mà XỔ thì chẳng cần chỉ phải CỮ ĂN và an-dưỡng trong phòng.

Thuốc hươn này dễ uống lắm và đã mau xổ lại xổ rất êm thấm

Bán tại Nhà ông Lương-y DEHAUT, 147, Faubg. St-Denis, Paris, và khắp trong các hiệu thuốc đều có bán.

Một cái diệu-pháp trừ bệnh

Trong đời người ta, những điều nên sợ nhất là những chứng đau nhẹ mà giai, nhứt-nhứt nổi một nhọc hức tức hàng ngày rồi những chứng ấy làm cho chân huyết suy đi, gầy cốt hàm ốm, hại cho sự thọ hơn là những tội bệnh lớn.

Vì vậy, muốn giữ quyền khỏe, mất khi người lớn nay trở con trong mình không được khỏe mạnh, thì người ta thường dùng thuốc Pilules Pink. Thuốc ấy nguyên bổ huyết, bổ cân, rất lợi cho lục phủ ngũ tạng và trong số đi cho khỏi đứng cho người yếu rất tốt.

Hiện nay muốn giữ cho bệnh tật khỏi làm đau đớn, thân thể một-nhọc mà muốn bồi-phục lại, và sức khỏe muốn giữ gìn cho tráng-kiện, thì không có thuốc gì công-hiệu bằng thuốc

PILULES PINK

Thuốc Pilules Pink, hiệu bào-chế nào cũng có bán.

ŒNO KOLA COCA

RƯỢU BỔ

酷補

J. BLANC *(dệ nhất hạng bào-chế)*

Ông **L. BLANC** *(người nói-nghiệp)*

HANOI (Bắc-kỳ)

chế ra

Giá bán 2$40 một lít

Một ngày hai lần, trước bữa cơm, thì uống một cốc con

每日合吃兩次飯前喫酒一盃

Bán tại: Hiệu Bào-chế **J. BLANC**

2095 *31, phố Tràng-tiền (Rue Paul-Bert) Hanoi*

Bệnh hen

Dùng thuốc nước và thuốc bột **ESPIC** tại cửa-hàng bán tại khắp các hàng Bào-chế và tại phố St Lazare, số 20, Paris

Yêu cầu cách lấy 3 ESPIC ở trên đều thật.

Nhà Bán-đồ « TẤM-TẮM » Hà-nội, ở phố hàng Trống. Chủ-nhật, thứ năm nào cũng có mặt tự tấm giờ sáng.

NHÀ CHẾ-TẠO

Các thứ nút bằng NÚT CHAI (Liège)

HAI-CHINH

74-76, Rue du Pont-en-bois, 74-76

HANOI

2093

CÁC NGÀI CÓ THỂ ĐƯỢC

MỘT TRIỆU

HOẶC 500.000, HOẶC 200.000, HOẶC 100.000 QUAN

Muốn được một số tiền ấy, nên mua một chỉ vé

CRÉDIT NATIONAL 1920

Lúc mua vé thì giá 20 quan, cứ thi đồng tâm 20 tháng mới tăng lên mười quan. Nếp tiền lần đầu, tiền được ngay chỉ vé, riêng mình có quyền chọn-lựa, hễ vé trúng số, thì được số tiền, mình chỉ chịu khó đánh dấu một tí, thời nhà nước không ngại sức, mà số được đủ các cuộc rõ số, lại được cả cuộc số-thêm một chỉ vé rồi cụ có sinh-lợi-thêm.

Và Crédit National mỗi năm tăng lợi dự cuộc rõ số: 15 tại Janvier, 1er Février, 1er Avril, 1er Mai, 1er Juillet, 1er Août, 1er Octobre, 1er Novembre.

Mỗi lần rõ số có:

1 lô.....	MỘT TRIỆU
1 lô.....	500.000 quan
2 lô.....	200.000 quan
3 lô.....	100.000 quan
6 lô.....	50.000 quan

Đến rõ số tiền kỳ trong một năm cộng là 2.250 triệu quan.

Như vậy rất số cũng để tràng lắm

Muốn dự các cuộc rõ số kỳ, nên cứ 20 quan cho ông chủ-nhiệm nhà:

BANQUE NOUVELLE, 8 Rue Papère, MARSEILLE (France) R. C. 6576

Tiếp báo ai mua theo báo [illegible] ngày 12 Mars 1920, các nhà mua vé được rõ số [illegible]

Imprimerie du Trung-Bắc Tân-Văn